

ข้อกำหนด

มอก. 18001:2554

ฉบับใหม่ล่าสุดประกาศใช้แล้ว ตอนที่ 1

วชิรวิทย์ มุจรสุพรรณ
vachiravitchm@pttplc.com

18001:2542 ถูกยกเลิกอีก 24 เดือนนับจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือ สิ้นเดือนสิงหาคม พ.ศ.2556 นั้นเอง สำหรับมาตรฐานมอก.18001:2554 นั้นมีรายละเอียดต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปหลายประเด็น โดยขอสรุปสาระสำคัญให้ทราบดังนี้

1) **ขอบข่าย:** มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกองค์กรที่ต้องการ โดย (1) จัดทำระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยเพื่อกำจัด หรือลดความเสี่ยงต่อลูกจ้างและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีโอกาสประสบกับอันตรายที่เกี่ยวกับอาชีวอนามัยและความปลอดภัยซึ่งเกิดจากกิจกรรมต่างๆ ของ

มาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (มอก. 18001:2554) ได้ถูกประกาศใช้แล้ว ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 4341 (พ.ศ.2554) นับจากวันที่มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2554 นั้นก็หมายความว่า มอก.18001:2554 มีผลบังคับใช้ทันทีตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2554 และในประกาศฉบับดังกล่าว ได้กำหนดให้ มอก.

องค์กร (2) นำระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยไปปฏิบัติ รักษาไว้และมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (3) ให้หลักประกันว่าองค์กรสามารถปฏิบัติได้สอดคล้องกับนโยบายด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่ประกาศไว้ (4) แสดงความสอดคล้องกับข้อกำหนดของมาตรฐานนี้ โดยพิจารณาตนเอง (self-determination) และการประกาศรับรองตนเอง (self-declaration) รับการยืนยันถึงความสอดคล้องกับข้อกำหนดจากผู้มีส่วนได้เสียกับองค์กร รับการยืนยันถึงการประกาศรับรองตนเองจากหน่วยงานภายนอก การขอรับการรับรอง (certification/registration) ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยจากหน่วยตรวจสอบและรับรอง (conformity assessment body) โดยจุดที่ชัดเจนเพิ่มเข้ามาคือ การใช้มาตรฐานฉบับนี้ประกาศรับรองตนเองและการให้หน่วยงานภายนอกยืนยันการประกาศการรับรองตนเองและการยืนยันความสอดคล้องจากผู้มีส่วนได้เสีย นับว่าเป็นการเปิดกว้างในการนำมาตรฐานฉบับนี้มาใช้ในทางการปฏิบัติจริงที่ตีความ

2) **การนำไปใช้:** ข้อกำหนดของมาตรฐานนี้ ใช้กรอบแนวคิดตามรูปแบบระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยประกอบไปด้วยนโยบาย การวางแผน การนำไปปฏิบัติ การตรวจสอบ และการแก้ไขและการทบทวนการจัดการ โดยมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นการทำหนดโครงสร้างการนำไปใช้ชัดเจนขึ้นเน้น P-D-C-A

3) **คำจำกัดความ:** ในมาตรฐานฉบับใหม่นี้มีคำจำกัดความที่แตกต่างจากเดิมหลายคำ โดยจะนำเสนอเฉพาะที่แตกต่างจากเดิม เช่น

อาชีวอนามัยและความปลอดภัย (Occupational Health and Safety: OH&S) หมายถึง สภาพและปัจจัยที่มี หรืออาจมีผลต่อสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน ลูกจ้าง หรือคนงานอื่นๆ (รวมถึงคนงานชั่วคราวและคนงานของผู้รับเหมา) ผู้เยี่ยมชม หรือ

บุคคลอื่นๆ ในสถานที่ทำงาน หมายเหตุ องค์กรต้องปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อสุขภาพและความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานทั้งในและนอกสถานที่ทำงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมขององค์กร หรือผู้ที่สัมผัสกับกิจกรรมการทำงาน

ผู้มีส่วนได้เสีย (interested party) หมายถึง บุคคล หรือกลุ่มบุคคลทั้งที่อยู่ภายใน หรือภายนอกสถานที่ทำงานที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับผลกระทบจากผลการดำเนินการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยขององค์กร

นโยบายอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (OH&S policy) หมายถึง เจตนารมณ์และทิศทางทั้งหมดขององค์กรเกี่ยวกับการดำเนินการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยขององค์กรที่กำหนดโดยผู้บริหารระดับสูง

วัตถุประสงค์ ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (OH&S objective) หมายถึง จุดมุ่งหมายด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่ต้องการบรรลุ ซึ่งกำหนดขึ้นโดยองค์กรในเชิงของผลการดำเนินการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

เอกสาร (document) หมายถึง ข้อมูลและสื่อสนับสนุน หมายเหตุ สื่อดังกล่าวอาจเป็นกระดาษ แผ่นคอมพิวเตอร์ที่ใช้ระบบแม่เหล็ก ออเล็คทรอนิกส์ หรือแสง (magnetic, electronics หรือ optical computer disc) ภาพถ่าย หรือตัวอย่างต้นแบบ หรือที่ผสมผสานกันของสิ่งเหล่านี้

ขั้นตอนการดำเนินงาน (procedure) หมายถึง วิธีการที่กำหนดในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการ

บันทึก (record) หมายถึง เอกสารซึ่งแสดงผล หรือเป็นหลักฐานการดำเนินการของกิจกรรม

ผลการดำเนินการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (OH&S performance) หมายถึง ผลการจัดการความเสี่ยงด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยขององค์กรที่สามารถวัดได้ (หมายเหตุ 1 การวัดการดำเนินการ รวมถึง การวัดประสิทธิผลการควบคุมขององค์กร, หมายเหตุ 2 ผลการดำเนินการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่สามารถวัดได้ โดยนำไปเปรียบเทียบกับนโยบายและวัตถุประสงค์ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยและข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง)

สถานที่ทำงาน (workplace) หมายถึง บริเวณที่มีการปฏิบัติงาน หรือทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานที่ดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลขององค์กร (หมายเหตุ การพิจารณาองค์ประกอบของสถานที่ทำงาน ให้รวมถึงผลกระทบด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยต่อบุคคลที่อาจเกิดจากการปฏิบัติงาน เช่น ระหว่างการเดินทาง การขับขี่ ยวดยานพาหนะ การปฏิบัติงาน ณ สถานที่ทำงานของนายจ้าง หรือ ลูกค้า หรือการนำงานไปปฏิบัติที่บ้าน)

อุบัติเหตุ (incident) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานซึ่งทำให้เกิด หรืออาจเกิดการบาดเจ็บ หรือความเจ็บป่วยจากการทำงาน หรือการเสียชีวิต (หมายเหตุ 1 อุบัติเหตุ (accident) หมายถึง อุบัติการณ์ที่มีผลทำให้เกิดการบาดเจ็บ ความเจ็บป่วยจากการ

ทำงาน หรือการเสียชีวิต, หมายเหตุ 2 อุบัติการณ์ที่ไม่มีผลถึงการบาดเจ็บ ความเจ็บป่วยจากการทำงาน หรือการเสียชีวิต อาจเรียกว่า เหตุการณ์เกือบเกิดอุบัติเหตุ (near miss, near hit, close call หรือ dangerous occurrence), หมายเหตุ 3 ภาวะฉุกเฉิน (ดูข้อกำหนด 4.4.7) จัดเป็นอุบัติเหตุประเภทหนึ่ง)

เกณฑ์การตรวจประเมิน หมายถึง บรรทัดฐานที่ใช้ในการพิจารณาซึ่งอาจอยู่ในรูปของนโยบาย ขั้นตอนการดำเนินการ หรือ ข้อกำหนดต่างๆ (หมายเหตุ เกณฑ์การตรวจประเมินนำมาใช้อ้างอิง โดยเปรียบเทียบกับหลักฐานการตรวจประเมิน (audit evidence))

หลักฐานการตรวจประเมิน หมายถึง บันทึกถ้อยคำที่แสดงความจริง หรือข้อมูลข่าวสารอื่นๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเกณฑ์การตรวจประเมินและสามารถทวนสอบได้ (หมายเหตุ หลักฐานการตรวจประเมินเป็นได้ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ)

ทั้ง 12 คำจำกัดความที่กล่าวมานั้นเป็นคำที่มีการเปลี่ยนแปลง และกำหนดเพิ่มขึ้นมาเพื่อให้การนำมาตรฐานฉบับใหม่ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความชัดเจนมากขึ้น

สำหรับข้อ 4 ซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับระบบการจัดการของมาตรฐานฉบับใหม่นี้มีการเปลี่ยนแปลงหลายจุดด้วยกันฉบับนี้จะนำเสนอโดยละเอียดต่อไปอย่าพลาดในการอ่านครับ